

Ve keza semavatın yıldızlar gibi âsâr-ı muntazamadaki müşabehet ve arzın birbirine...

Ve keza semavatın yıldızlar gibi âsâr-ı muntazamadaki müşabehet ve arzın birbirine benzeyen çiçeklerinde, hayvanatındaki münasebet, Hâlık'ın bir

olduğuna delâletle şehadetini **لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ** ile ilan eder.

Yıldızlardaki Benzerlik

1. Yapıdaki Benzerlik

Gökyüzüne bakıyoruz... Milyarlarca yıldız var. Biri büyük, biri küçük... Biri beyaz, biri kızıl... Biri sönük, biri göz kamaştırıcı... Peki şekilleri? Hepsi yuvarlak. Hepsi küre.

Neden? Niçin biri köşeli değil? Niçin biri üçgen, diğeri yamuk değil? Çünkü küre; maddenin en dengeli dağıldığı, basıncın her tarafa eşit yayıldığı ve hareketin en istikrarlı olduğu şekildir.

Şimdi soralım: Kendi kendine oluşan şeyler, en mükemmel şekli hep birlikte mi seçer? Tesadüf, milyonlarca defa aynı kararı mı verir? Bir yıldız "Ben yuvarlak olayım" dese, öteki "Ben farklı olayım" demez mi? Eğer her yıldız ayrı bir iradenin eseri olsaydı, şekiller de ayrı ayrı olmaz mıydı?

Ama hayır... En küçük yıldız da küre, en büyük yıldız da küre. İstisna yok. Karışıklık yok. Bu neyi gösterir? Tek bir ilmi, tek bir hikmeti ve tek bir kudreti gösterir.

Nasıl ki bir mimarın yaptığı binalarda aynı imza ve aynı üslup görülürse, aynı şekilde yıldızların kürevi yapısı da gökyüzünde atılmış bir vahdet imzasıdır. Eğer çok ilah olsaydı, şekillerde birlik değil karmaşa olurdu. Ama semâda bir düzen var, bir dil var, bir mühür var.

İşte yıldızların yuvarlaklığı, yalnızca bir fizik kuralı değil; "Bu âlemin sahibi birdir" diye haykıran sessiz ama sarsıcı bir şehadettir. "Beni yaratan, bana benzeyeni de yaratandır."

2-Hareket ve Yörünge Benzerliği

Gökyüzüne baktığımızda yıldızların her birinin kendisine mahsus bir yörüngede hareket ettiğini görürüz. Hızları farklıdır, yolları ayrıdır, mesafeleri değişiktir; fakat bütün bu farklılıklara rağmen hepsi aynı tarzda, aynı ölçüde ve aynı kanuna bağlı olarak döndürülür.

Hiçbiri başıboş değildir, hiçbiri kendi keyfine göre savrulmaz. Hepsi aynı matematiksel düzen, aynı çekim prensibi ve aynı hareket mantığı ile hareket ettirilir.

Bir yıldızın hareket tarzı ile başka bir yıldızın hareketi arasında açık bir benzerlik vardır. Hareketler çeşitlidir ama kanun birdir; yollar farklıdır ama ölçü birdir; manzaralar değişiktir ama imza birdir. Bu durum, yıldızların ayrı ayrı ve başına buyruk güçler tarafından değil; tek bir iradenin emriyle, tek bir kudretin sevgiyle hareket ettirildiğini ilan eder.

İşte yıldızlardaki bu müşterek hareket dili, çokluk içinde birliği gösterir. Semâ, sessiz ama sarsıcı bir lisanla şu hakikati haykırır: Bu hareketler çok elden çıkmış olamaz. Bu yörüngeler, bu ölçüler ve bu kusursuz denge ancak tek bir iradenin tasarrufu ile var olabilir.

3. Kanun Birliği

Gökyüzünde bulunan milyarlarca yıldız, evrenin neresinde olursa olsun aynı fizik kanunlarına tâbidir. En uzaktaki yıldız ile en yakındaki yıldız arasında hükmeden sistem değişmez. Bir yıldızın varlığını ayakta tutan kural, başka bir yıldız için de aynen geçerlidir. Biri için ayrı, diğeri için farklı bir düzen yoktur; hepsi aynı çekim, aynı denge ve aynı hareket prensipleriyle idare edilir.

Burada şu soru sorulur: Eğer yıldızlar farklı iradelerin, ayrı ayrı güçlerin eseri olsaydı; neden hepsi aynı kanunlara boyun eğiyor? Neden bir yıldız başka bir kuralla, diğeri bambaşka bir sistemle hareket etmiyor? Kendi başına iş gören varlıklar, niçin tek bir kanuna bu derece mutlak bir itaat gösterir?

Bu umûmî kanun birliği, yıldızların başıboş olmadığını açıkça ilan eder. Çünkü kanun bir ise, o kanunu koyan da birdir. Kanunlar çoğalsaydı, çatışma olurdu; çatışma olsaydı, düzen bozulurdu. Hâlbuki semâda bozulma yok, kopukluk yok, karmaşa yoktur.

İşte yıldızların itaat ettiği bu müşterek düzen, gökyüzünde okunur bir hakikat gibi durur: Bu âlem çok ilahlı değil, tek bir hâkimin idaresindedir. Kanun birliği, kanun koyucunun birliğine en sarsıcı delillerden biri olarak semâda parlamaktadır.

4-Hayat Safhalarındaki Ortaklık

Yıldızların doğuşu, parlaklık dönemi ve sönüşü; türleri, büyüklükleri ve ömürleri farklı olsa da hep aynı temel safhalar üzerinden gerçekleşir. Her yıldız belli bir düzenle varlığa çıkar, belirli bir süre vazifesini görür ve yine belirli kanunlar çerçevesinde hayatını tamamlar. Safhalar değişmez; değişen yalnızca süreler, miktarlar ve ölçülerdir.

Burada düşünülmesi gereken şudur: Eğer yıldızlar birbirinden kopuk, bağımsız güçlerin eseri olsaydı; doğuşları da, gelişimleri de, sonları da birbirinden tamamen farklı olmaz mıydı? Her biri başıboş bir hikâye yaşar, ortak bir hayat dili ortaya çıkmazdı.

Hâlbuki yıldızlardaki bu müşterek hayat seyri, çok açık bir hakikati ilan eder. Doğumdan sona

kadar işleyen bu düzen, tek bir planın, tek bir ilmin ve tek bir kudretin eseridir. Semâda görünen bu ortak yaratılış ve yok oluş nizamı, yıldızların tamamının tek bir kudretin tasarrufu altında yaratıldığını ve idare edildiğini sarsıcı bir lisanla haykırmaktadır.

Bitkiler ve Çiçeklerdeki Benzerlik

1. Çiçeklerin Ortak Yapısı

Gül, lale, papatya, menekşe... Renkleri, kokuları ve şekilleri birbirinden farklıdır; fakat dikkatle bakıldığında hepsinde aynı temel yapı görülür. Her birinde kök vardır, gövde vardır, yaprak vardır ve çiçek sistemi vardır. Süsler değişir, renkler değişir; fakat iskelet aynıdır. Bu durum, bitkilerin rastgele değil; tek bir planla, tek bir ilimle tanzim edildiğini gösterir. Aynı temel plan, farklı güzelliklerle tecelli etmiştir. “Beni yaratan, bana benzemeyen ama benimle aynı nizamda yürüyenleri de yaratandır.”

2. Tohum-Ağaç İlişkisi

En küçük bir tohumdan koca bir ağacın çıkması, bütün bitkilerde aynı kanunla gerçekleşir. Tohum toprağa düşer, çatlar, filizlenir ve vakti geldiğinde dal verir, yaprak açar, meyveye durur. Tohumların şekilleri ve dilleri farklıdır; fakat içlerindeki program aynıdır. Bu kadar küçük bir çekirdeğin içine bu kadar büyük bir ağacın planını yerleştiren kudret, bütün bitkilerde aynı elin işlediğini açıkça ilan eder. Demek ki yazı farklı sayfalarda olsa da kalem birdir.

3. Fotosentez ve Büyüme Kanunu

Bütün bitkiler güneş ışığını kullanır, su ve topraktan beslenir. Yapraklar ışığı emer, kökler suyu çeker, gövde bu nimetleri taşır. Bu sistem dünyanın her yerinde aynıdır. İklimler değişir, topraklar değişir; fakat büyüme kanunu değişmez. Bu müşterek terbiye tarzı, bitkilerin kendi başına değil; aynı rububiyet altında, aynı hikmetle büyütüldüğünü gösterir. Bitkiler âlemi, bu yönüyle sessiz fakat güçlü bir dille “Benim yaratılışım, başkalarının yaratılışına açılan bir penceredir” diyerek tevhidi ilan etmektedir.

YARATILIŞTAKİ BENZERLİK (TEVAFUK DELİLİ)

Bu âleme dikkatle bakıldığında gerek **aynı türün bireyleri arasında** gerekse **farklı türler arasında** dikkat çekici bir uyum, benzerlik ve münasebet görülür. Bu benzerlikler; kör tesadüflerle izah edilemeyecek kadar düzenli, bilinçli ve sistemlidir. Ve çok açık bir şekilde bütün varlıkların **tek bir yaratıcıdan, tek bir elden** çıktığını gösterir.

Bir Türün Bireyleri Arasındaki Benzerlik

1. İnsanın Yüz Yapısı

Yeryüzünde milyarlarca insan vardır; renkleri, dilleri, boyları ve simaları farklıdır. Fakat yüzlerine bakıldığında hepsinde aynı temel yapı görülür. Her insanın yüzünde iki göz, iki kulak, bir burun ve bir ağız vardır. Üstelik bu organlar sadece var olmakla kalmaz; aynı yerlerde, aynı düzen içinde bulunur. Gözler yukarıda, ağız aşağıda, burun ortadadır. Hiç kimse gözleri çenesinde, ağız alnında doğmaz. Bir insanı bu şekilde yaratan kim ise, bütün insanları da aynı sistemle yaratan odur. Bu umûmî yüz planı, insan türü üzerinde vurulmuş açık bir tevhid mührüdür.

2. İç Organlardaki Birlik

İnsan bedeninin içine girildiğinde birlik daha da belirginleşir. Bütün insanlarda iskelet sistemi, kas yapısı, kalp, akciğer, mide, beyin ve kan dolaşımı aynı temel planla çalışır. Organların yerleri değişmez, görevleri aynıdır, işleyiş mantığı müşterektir. Kalp herkeste kan pompalar, akciğer nefes aldırır, beyin idare eder. Bu derece kusursuz bir tevafuk, tesadüfle izah edilemez. Bir insanı kim yaratmışsa, bütün insanları da aynı kudretin, aynı ilmin ve aynı hikmetin yarattığını açıkça ispat eder.

3. Genetik Benzerlik (DNA)

Bilim insanlarının ortaya koyduğu gibi, insanlar arasında DNA dizilimi %99,9 oranında benzerdir. Yani milyarlarca insan, adeta tek bir ana plandan yazılmış gibidir. Bu benzerlik, bütün insanların aynı biyolojik programla vücuda getirildiğini gösterir. Demek ki hepsinde aynı kudret kalemi işlemiştir. Eğer farklı eller, farklı iradeler bu işe karışsaydı; bu kadar yüksek bir birlik, bu derece hassas bir düzen asla ortaya çıkmazdı.

4. Ruhsal ve Duygusal Ortaklık

İnsanlardaki birlik yalnız bedende değil, ruh ve duygularda da kendini gösterir. Sevgi, korku, sevinç, hüznün, merhamet, öfke gibi temel duygular bütün insanlarda müşterektir. Herkes sevinir, herkes üzülür, herkes korkar ve merhamet eder. Bu ortak ruh dili, insanın sadece maddî bir varlık olmadığını; manevî yapısıyla da tek bir yaratıcıya bağlı olduğunu gösterir. Böylece insan, bedeniyle de ruhuyla da birliğe ve teklige şahitlik eden canlı bir delil hâline gelir.

B) Türler Arasındaki Benzerlikler

1. Gözlerdeki Birlik

İnsan, kuş, balık, sinek, aslan, kartal ve daha sayısız hayvan türünde göz vardır. Yapıları birbirinden farklıdır; kimi mercekli, kimi petekli, kimi büyük, kimi küçüktür. Fakat hepsi aynı vazifeyi görür: Görmek. Farklı şekillerde aynı işin yapılması, kör tesadüfün değil; aynı sanatkârın, farklı eserler üzerindeki tasarrufunun göstergesidir. Aynı maksat, farklı tarzlarla yerine getirilmektedir. Bu varlıkların her biri “Beni kim yarattıysa, bana benzeyenleri de, bana benzemeyen ama benimle aynı hakikate bağlı olanları da O yaratmıştır.” demektedir.

2. Kulak, Ağız ve Dişlerdeki Ortak Plan

Birçok hayvan türünde kulaklar, ağız ve dişler benzer yerlerde ve benzer işlevlerle bulunur. İşitmek için kulak, beslenmek için ağız, parçalamak ve öğütmek için dişler vardır. Türler değişse de bu temel donanım değişmez. Bu müşterek plan, canlıların başıboş oluşmadığını; aynı ilim ve hikmetle tanzim edildiğini ilan eder. Her biri “Beni yoğuran el, benzerlerimi de yoğurdu.” der.

3. Omurga Sistemindeki Birlik

Balıklar, sürüngenler, kuşlar ve memelilerin tamamında omurga sistemi bulunur. Omurga, vücudu ayakta tutar, hareketi sağlar ve sinir sistemini korur. Canlıların yaşadığı ortamlar farklıdır: biri suda, biri karada, biri havadadır. Buna rağmen aynı temel iskelet sistemi kullanılır. Bu birlik, farklı şartlarda aynı kudretin hükmettiğini gösteren açık bir mührüdür. Evet her biri “Beni yaratan, bana benzemeyen ama benimle aynı nizamda yürüyenleri de yaratandır.”

4. Solunum Sistemlerindeki Ortak Amaç

İnsanlarda ve memelilerde akciğer, kuşlarda hava keseleri, balıklarda solungaçlar bulunur. Şekiller ve yollar değişiktir; fakat gaye aynıdır: Oksijen almak ve karbondioksiti vermek. Aynı ihtiyaç, farklı vasıtalarla karşılanmaktadır. Bu durum, her canlıyı ayrı ayrı değil; bütün canlıları kuşatan tek bir ilmin ve tek bir hikmetin varlığını gösterir. Fertte görünen kudret, türde de aynıdır.

5. Kalp ve Dolaşım Sistemindeki Birlik

Balıklarda iki, amfibilerde üç, kuşlarda ve memelilerde dört odacıklı kalp bulunur. Yapı

farklıdır; fakat vazife değişmez. Kanı pompalamak, hayatı sürdürmek ve hücreleri beslemek. Bu ortak vazife, canlıların farklı türlerde yaratılmasına rağmen aynı hayat nizamına tâbi olduğunu gösterir. Bu nizam ise tek bir yaratıcıya işaret eder.

6. Biyolojik Yasaların Birliği

Genetik kod, hücre yapısı, enerji üretimi, embriyonik gelişim ve hormonal sistemler bütün canlılarda aynı esaslara bağlıdır. Türler değişir, şekiller farklılaşır; fakat işleyen kanunlar değişmez. Kanun birliği, kanun koyucunun birliğini ilan eder. Hayatın her mertebesinde görünen bu müşterek düzen, canlılar âleminde tevhidin en parlak delillerinden biri olarak durmaktadır.

Netice:

Evet, Semadaki yıldızlar arasındaki benzerlikler, bitkilerdeki müşterek plan, yeryüzünde aynı türdeki benzerlikler, farklı türler arasındaki ortak yapılar, hep birlikte şunu haykırır: **Beni kim yarattıysa, bana benzeyenleri de O yarattı. Ve bana benzemeyen ama esaslarda benimle ortak olanları da yine O yarattı.**

Bu derece birlik ve benzerlik, ancak **tek bir Hâlık'ın eseri** olabilir. İşte bu yüzden bütün kâinat, beni yaratan, bana benzeyeni de yaratandır diyerek **اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ** hakikatini ilan eder: